

EL P. MIQUEL BATLLORI I MUNNÉ, S.I.

PROFESSOR DE BATXILLERAT?

Encara que en trob allunyat de la meua terra de Mallorca, voldria presentar una imatge del meu estimat **P. Miquel quan era jove i professor de Batxillerat**. No som qui per afegir o contribuir a la memòria del meu professor a Monti-Sion. Tot s'ha dit d'ell i encara s'afegiran altres aportacions a la seva immensa figura humana i a la seva contribució a tantes branques del saber històric.

Només quelques anècdotes personals i quasi íntimes d'un de tants dels seus deixebles de aquell casal de Monti-Sion a on ell durant set o vuit anys va viure i compartí l'amistat amb tants de mallorquins que avui l'anyoram. S'ha dit i bé que era un dels majors humanistes d'aquesta era històrica, però voldria afegir alguns trets menuts de la seva "humanitat" en lletra menuda.

En complau haver sigut alumne seu en el curs setè de Batxillerat en totes les assignatures de lletres. Així i tot li va sobrar temps per recórrer els arxius de la nostra illa, i fer amistat amb tots els intel·lectuals, escriptors i poetes d'aquella hora.

Amb motiu del lliurament de la Medalla d'Or de la nostra Comunitat Autònoma, per desig seu, vaig avisar als descendents d'aquells amics, poetes i escriptors als quals ell desitjava saludar. Per no deixar-me a algú, només faré menció d'en Joan Pons i Marquès i de les seves germanes, Bàrbara i Magdalena, amb els quals mantenia una íntima amistat. Record que trobant-se l'oncle Joan a les darreries, el P. Miquel no va dubtar en traslladar-se des de Madrid per estar devora d'ell en els darrers moments. Idò bé, com tenia compromesa una conferència a Madrid, va agafar un vol de anada i tornada per a ésser en el seu costat en el moment del decés. Immediatament va voler celebrar l'Eucaristia de "corpore in sepulto" en la saleta de la mateixa habitació; vaig concelebrar amb ell. L'homília que va pronunciar en la església de santa Eulàlia va ésser una de les més emotives elegies que s'han pogut pregonar, sense oblidar el enutjosos anys del exili interior del difunt. Ningú el coneixia millor que ell. Em ve també el record com, de semblant manera, va voler romandre devora d'un dels seus alumnes de Batxillerat fins a la seva mort.

La meua promoció de 1946-1947, ja molt minvada, recorda l'excursió reialment cultural que ens va organitzar a Menorca: la seva prehistòria, tan rica amb els talaiots, història i geografia. I ell és va comportar tan jovial com un més de nosaltres, atllots de setze o disset anys, amb multitud d'observacions que ens deixaven enlluernats.

Les seves classes eren atractívoles a pesar de la seva erudició que no podíem assolir. Un dia sí i un altra no, varen desfilat, davant els nostres ulls quasi adolescents, les figures del nostre paísà Ramon Llull, d'aquell intel·ligent i entremaliat Arnau de Vilanova, que no dubtava amb la seva paraula màgica fer-se passar com extraordinari metge de reis y papes. Bé s'esplaiava amb els seus estudis que en aquells anys ell editava en torn al jesuïtes extradits en temps de Carles III, especialment d'en Esteban d'Arteaga, musicòleg i filòsof de la bellesa, del humanista d'Algaida P. Bartomeu Pou i Puigserver, antic alumne de Monti-Sion, llatíntista i hel·lenista, secretari del cardenal Antoni Despuig i autor de la primera història de la filosofia a Espanya i del altres exiliats.

Amb un grup d'alumnes mantenia una petita acadèmia. Recordava els seus noms amb molt de gust, entre ells a Victorià Ramis d'Ayreflor, bon versificador i sensible. Ho era també en Josep Casasayas, tant en mallorquí com en castellà. Aquest li va dedicar un poema fingint que el P. Miquel era bisbe de Mallorca, que en mitra y crossa, a la entrada de la Seu, pronunciava un paneríic pintoresc, fragments del qual, encara l'any 1998, recordava amb la seva memòria prodigiosa.

Quan va arribar a Palma, segons paraules seves gravades, em deia:

“Jo vaig tenir la sort de tenir aquí dos bons Rectors que em varen donar molta llibertat i que no tenien cap prevenció cap a mi. Eres els PP. Josep Murall i Martí Carreres. I encara que havia algú element pintoresc com el P. Isla, però com jo havia sigut alumne seu, em protegia amb aquell seu to de protecció propi d'ell. I amb el P. Ministre, el mallorquí P. Joan Sabater – no Josep Sabater- amb qui ja ens unia una forta amistat des de l'exili a Sant Remo i al que considerava molt per damunt dels altres per la seva intel·ligència i amplitud d'horitzons.

No vaig tenir que patir gens a l'interior de la nostra Comunitat. A més, era molt agradable conviure amb el grup mallorquí, el PP. Miquel Alcover (germà del canonge i lingüista Mn. Alcover, autor del diccionari Català-Valencià- Balear) que era molt mallorquinista, i amb el P. Moragues que era un gran senyor de Palma. Vaig mantenir molt bones relacions amb tota la Comunitat; l'ambient era agradable. No havia tensions internes. Tenc un bon record”, en deia en la entrevista amb la qual em va obsequiar.

Durant els sis anys de la estada a Ciutat es complia escoltant el to i l'accent del nostre dialecte mallorquí, especialment dels llavis del lingüista Francesc de Borja i Moll, deixeble de Mossèn Alcover. A la nostra illa es trobava a ca seva.

A Mallorca i entre nosaltres mai va demostrar enuig ni nostàlgia de trobar-se fora de Catalunya. Es complia amb el bon tarannà dels mallorquins. Es considerava molt “senyors” i educats. Es trobava a ca seva.

Sovint venia a Mallorca i s'allotjava sempre a Monti-Sion, encara que el organitzadors de la ponència o acte li donessin opció pel millor hotel.

Li vaig demanar un dia, anys després, quins Rectors jesuïtes li havien semblat els més adients. Dos varen ésser els millors: el P. Josep M^a. Murall i el P. Martí Carreres, i com Ministre el P. Joan Sabater, home molt intel·ligent segons el seu parer. Durant els pocs anys de estudiant en el monestir de Verola, estudis que li semblaven decadents, destacava com una excepció el mallorquí P. Oleça, per el qual sentia una gran admiració com gran professor i lingüista.

Per la part que em pertoca, em va honorar sempre amb la seva confiança comunicant-me per endavant els seus viatges a Mallorca; així podia traslladar-lo o acompanyar-lo habitualment des de l'aeroport i al inrevés, acomiadar-lo. Em solia convidar a tots els actes oficials i a les visites personals. L'amistat no podia ésser major. Són innumerables els detalls que conserv de les observacions tan agudes i iròniques que em feia i de les converses

que manteníem. Va acceptar inclòs que li gravés una entrevista privada en la seva habitació, paret amb paret amb la meua. Va refer i arxivar les minvades obres que resten de la nostra biblioteca, la major part, arrabassada durant la desamortització i la República, i aleshores establida a la Casa de la Cultura en la Sala dita de Monti-Sion.

Gràcies a la seva estada a l'illa va acabar de completar els seus estudis llulístics, i des de Mallorca va iniciar i dur a terme la meitat de l'edició de l'obra del mallorquí universal, Ramon Llull.

La darrera vegada que ens vàrem veure va ésser a aquí, a Osca, capital del antic Regne d'Aragó, **en motiu del Quart Centenari del naixement de Baltasar Gracián** (Saragossa, 8 de gener de 1601- Tarazona , 6 de desembre de 1658). Vaig poder estar present a la ponència que va tenir en el Centre Pignatelli en el mes de gener de 2001, i poc després, en el mes de maig, vaig prendre part en el Congrés Internacional que es va celebrar a Osca commemoratiu del dit naixement i de les dues estades d'en Gracián a aquesta Residència d'Osca. Dues coses em sorprenen que no figurin entre les seves aportacions: una, va desfer la creença de que Gracián va estar a punt de ésser expulsat de l'Ordre o mal vist en el seus últims anys a Tarazona. Ni d'una ni d'altre hi ha constància. Més encara, a Tarazona el mateix Rector que l'havia vist en mals ulls quan era Provincial, el va anomenar "Admonitor" de la seva pròpia persona, y, al mateix temps, responsable dels nostres joves estudiants jesuïtes. Si hi va haver incomprendions en qualque etapa, va ésser ben recompensat.

A més a més, molts d'aragonesismes de l'època del Segle d'Or varen ésser incorporats a la llengua castellana gràcies al "Fill il·lustre de Belmonte" (a prop de Calatayud), avui anomenat "de Gracián" en molta satisfacció d'aquella vila, segons va declarar el simpàtic Alcalde de la localitat al que vàrem tenir l'oportunitat de saludar.

Aquestes afirmacions no apareixen en el discurs que va tenir aquí a Osca a l'inauguració del Congrés.

Sols resta afegir, dintre de l'intimitat familiar, el record inoblidable d'haver compartit el sopar i la vetllada amb ell en aquesta petita Residència d'Osca.

Si no va poder, com desitjava, allotjar-se en la nostra Residència, com era el seu desig, va ésser per culpa d'una ferida a la cama i no haver-hi ascensor a ca nostra. Però, al darrer dia, va voler pujar i sopar amb nosaltres i departir una vetllada inoblidable.

Crec que un i altre vàrem pensar que no ens veuríem pus mai.

Professor admirat i alumne estimat sols parlarien per telèfon, un cop a l'any, a la diada de Sant Miquel.

En conhorta escoltar la seva veu, gràcies a la entrevista que va anys vaig gravar.

Que el P. Miquel des del cel ens encomani al Senyor de la seva vida, ell, l'humanista i historiador, que lluny de discussions, **va fer possible el diàleg entre ciència i fe.**

*Joan Marquès Le-Senne S.I.
Antic Alumne de Monti-Sion*